

PODSTAWY FILOZOFII Z ELEMENTAMI ETYKI

Wykład 1

CZYM JEST FILOZOFIA?

Etymologia: fileo = miłuję, dążę,
sophia = mądrość, wiedza
Filozofia – umiławanie mądrości.

Filozofia królową nauk:

- Pierwotna genetycznie
- Pierwotna tematycznie

DZIEDZINY FILOZOFII

- Ontologia (metafizyka) – nauka o bycie
- Epistemologia (gnozeologia) – nauka o poznaniu
- Etyka – nauka o dobru
- Estetyka – nauka o pięknie

EPISTEMOLOGIA GNOZEOLOGIA

Etymologia: episteme = wiedza
gnosis = poznanie
logos = nauka

Epistemologia (gnozeologia) – nauka o
wiedzy/poznaniu

ZAGADNIENIA EPISTEMOLOGII

- ❑ Zagadnienie **istoty prawdy** – według czego poznanie bywa oceniane?
- ❑ Zagadnienie **źródła poznania** – na czym ostatecznie poznanie powinno się opierać i według jakich metod powinno być osiągnięte aby być pełnoprawnym poznaniem rzeczywistości?
- ❑ Zagadnienie **granic poznania** – co może być przedmiotem poznania. Czy można poznać rzeczywistość niezależną od podmiotu poznającego?

ZAGADNIENIE PRAWDY

Co to jest prawda?

Klasyczna definicja:

Prawda myśli polega na jej zgodności z rzeczywistością.

ATAK NA DEFINICJĘ KLASYCZNĄ

Atak: na czym ta zgodność myśli z rzeczywistością ma polegać?

- Identyczność – absurd
- Podobieństwo / odbicie – jak myśl może być podobna do czegoś tak od niej różnego?

Obrona: nie myśl ma być podobna ale jej treść.

Atak: Podobieństwo – ile cech ma być wspólnych?

SCEPTYCYZM

Teza: nigdy nie jesteśmy w stanie stwierdzić czy nasza myśl zgodna z rzeczywistością.

Uzasadnienie: żeby wiedzieć czy zachodzi zgodność trzeba znać myśl i rzeczywistość.

Żeby poznać rzeczywistość trzeba zastosować pewne kryteria. Ale czy te kryteria pewne?

Trzeba zastosować kolejne kryteria. Itd., Itd.

PRAWDA JAKO ZGODNOŚĆ Z KRYTERIAM

Twierdzenie prawdziwe – twierdzenie, które czyni zadość kryteriom ostatecznym i nieodwołalnym.

Ważne – nie zgodność twierdzenia z rzeczywistością, ale z kryteriami.

NIEKLASYCZNE DEFINICJE PRAWDY

- ❑ **Koherencyjna** – prawda jako zgodność twierdzeń między sobą,
- ❑ **Konsensualna** – prawdziwość twierdzenia polega na powszechnej na nie zgodzie,
- ❑ **Ewidencyjna** – prawdziwość twierdzenia polega na jego oczywistości,
- ❑ **Pragmatyczna** – prawdziwość twierdzenia polega na jego pożyteczności.

OBRONA DEFINICJI KLASYCZNEJ

Bronimy bo odpowiada intuicją potocznym.

Problem: na czym miałyby polegać zgodność.

Odparcie: twierdzenie zgodne z rzeczywistością = jest tak, jak twierdzenie to głosi.

„m” jest prawdziwe wtw. gdy m

ODPARCIE SCEPTYCYZMU

Zarzut 1. Nie jesteśmy w stanie porównać myśli i rzeczywistości co do ich zgodności.

Odp. Wiedzieć czy jakaś myśl jest zgodna z rzeczywistością to wiedzieć po prostu czy jest tak jak ona głosi.

Zarzut 2. O niczym nie możemy zdobyć uzasadnionej wiedzy, bo każde kryteria należy poddać kontroli kolejnych kryteriów.

Odp. Teza ta prowadzi do sprzeczności, ponieważ podważa również swoje roszczenia do prawdziwości.